

KÖZIGAZGATÁSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI MINISZTERIUM

DR. LATORCAI CSABA
parlamentari államtitkár

Iktatószám: KTM-TPKF/42/4/2024.
Ügyintéző: dr. Szokolczai Viktória Tímea

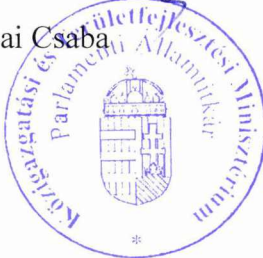
Kövér László
az Országgyűlés elnöke részére
B u d a p e s t

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 137/A. § (1) bekezdése alapján iromány-nyilvántartásba vétel céljából megküldöm az „**egyes anyakönyvezéssel összefüggő törvények módosításáról**” szóló törvényjavaslat (T/8003. szám) HHSZ 46. § (10) bekezdése alapján megszerkesztett egységes javaslattervezetéhez készített indokolást.

Budapest, 2024. május 2 .

Tisztelettel:

Dr. Latorcai Csaba

Előterjesztői indokolás
az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény, valamint az egyes törvényeknek a
közigazgatás fejlesztésével összefüggő módosításáról szóló 2023. évi XXI. törvény
módosításáról szóló
2024. évi ... törvényhez

Általános indokolás

A papír alapú anyakönyvezést 2014. július 1. napjától felváltotta az elektronikus anyakönyv, amelynek bevezetése hatalmas lépést jelentett az akkor közel 120 éves múltra visszatekintő állami anyakönyvezés történetében. Az elektronikus anyakönyv a korábban a településeken anyakönyvi eseményenként (születés, házasság, bejegyzett élettársi kapcsolat, haláleset) elkülönítve, papír alapon vezetett anyakönyveket váltotta fel egy országosan egységes elektronikus adatbázissal. A 2014. július 1-jét követően történt anyakönyvi események anyakönyvezése már az elektronikus anyakönyvben történik. Ezzel párhuzamosan az anyakönyvvezetők folyamatosan rögzítik a korábbi anyakönyvi események adatait is.

A papír alapon vezetett anyakönyvhöz képest az elektronikus anyakönyv fő szemléletváltását az eseményközpontú, területileg széttagolt nyilvántartást felváltó országosan vezetett személyközpontú nyilvántartás kialakítása jelentette. Mindez az elektronikus anyakönyvben a személyekhez rendelt egyedi elektronikus anyakönyvi azonosítóban nyilvánul meg. Az elektronikus anyakönyvben biztosítani kell, hogy minden személynek csak egy egyedi azonosítója legyen, ami ennek köszönhetően a papír alapú anyakönyvhöz képest fokozottabban képes biztosítani az egy személyhez tartozó adatok koherenciáját és közhitelességét.

Az elektronikus anyakönyv bevezetése óta – tekintettel arra, hogy egyre több bejegyzés kerül rögzítésre – folyamatosan derül fény olyan esetekre, amikor egy személyt érintően a papír alapú anyakönyvbe bejegyzett adatokban (például saját születési anyakönyvi bejegyzése és a házassági anyakönyvi bejegyzése között, vagy a saját születési anyakönyvi bejegyzése és a gyermeke születési anyakönyvi bejegyzése között) eltérés mutatkozik, vagy az anyakönyvbe és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba bejegyzett adatok között áll fenn adateltérés.

A törvényjavaslat a gyakorlatban felmerült helyzetek azonosítása alapján javaslatot tesz az érintett esetek gyorsabb és méltányosabb kezeléséhez szükséges jogszabály-módosítások elfogadására.

A törvényjavaslat másik kifejezett célja a közlevéltárban őrzött anyakönyvi másodpéldányok kutatásának elősegítése a védelmi idők felülvizsgálatával, illetve a személyes adatok védelméhez fűződő jogok figyelembe vételével. Az érintett személytől való függetlenítés révén számos év felszabadul a kutatók számára, valamint teljes anyakönyvek adatvédelmi incidens és aggály nélkül szolgáltatottá válnak a kutatók számára. A javaslat általános célja a családtörténeti kutatások végzésének megkönnyítése, a családtörténet-kutatók számára leginkább releváns adatokat tartalmazó állami anyakönyvek kutatásának minél szélesebb körben történő biztosítása, a személyes adatok védelmére vonatkozó előírások egyidejű betartásával.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, és a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Részletes indokolás

1. §

A módosítás a papír alapú anyakönyvbe korábban bejegyzett ä betű kezelését és a családi névviselés rendezését bevonja a családi név korrekciójára irányuló eljárásba, tekintettel arra, hogy a papír alapon vezetett anyakönyvbe korábban bejegyzett ä helyett sok esetben a, á, e, é betűket jegyezték be. A módosítás a 44 betűs magyar ábécé mellett az ä elektronikus anyakönyvbe történő bejegyzését a nemzetiségi névviselésen túlmutatóan is biztosítani kívánja.

2. §

Az érintett elhalálozását követően a névviselését érintő személyes jognyilatkozat megtételére már nincs lehetőség. Tekintve, hogy az anyakönyv és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás közötti adateltérés leggyakrabban a felmenő vagy házastárs elhalálozásakor derül ki, így a módosítás azt hivatott biztosítani, hogy az elhunyt személy által az életében használt neve elismerhető legyen. A módosítással a túlélő házastársak esetén a házassági névváltoztatási eljárás kezdeményezése is kiváltható.

Főszabály szerint a születési nevet az érintett születési anyakönyvi bejegyzése igazolja. Előfordulnak ugyanakkor olyan esetek, amikor a magyar állampolgár születése a Magyarországon őrzött állami anyakönyvben nem szerepel, így esetükben kiegészítő szabályozás megalkotása szükséges, miszerint a születési nevet ilyen esetben a házassági anyakönyvi bejegyzés, ennek hiányában a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás igazolja.

3. §

Az elektronikus anyakönyv bevezetése óta a nyilvántartás személyközpontúságából következően egyre több névviselést érintő adateltérésre derül fény. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: At.) megszűnt házasság esetén a házassági nevet érintően már korábban megteremtette annak a lehetőségét, hogy formális névváltoztatás engedélyezése nélkül is az anyakönyvvezető saját hatáskörben eljárhasson ilyen esetekben. Az At. módosítása az anyakönyv, valamint a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás közötti adateltérés esetén – az eljárások egyszerűsítése és gyorsítása érdekében – ugyanezt a lehetőséget kívánja a születési név esetében is biztosítani. A módosítás a családi nevet és az utónevet érintő adateltérésekre – annak okától függetlenül – általánosan kiterjed.

4-5. §

A korábban a papír alapú anyakönyvbe bejegyzett több utónév miatt indokolt az elektronikus anyakönyvbe bejegyzendő adatok megállapítása érdekében alkalmazott kiegészítő szabályok pontosítása, illetve egyszerűsítése.

6. §

A módosítás a papír alapú anyakönyvbe korábban bejegyzett ä betű kezelését és a családi névviselés rendezését bevonja a családi név korrekciójára irányuló eljárásba, tekintettel arra, hogy a papír alapon vezetett anyakönyvbe korábban bejegyzett „ä” helyett sok esetben a, á, e, é betűket jegyezték be. A módosítás a 44 betűs magyar ábécé mellett az ä elektronikus anyakönyvbe történő bejegyzését a nemzetiségi névviselésen túlmutatóan is biztosítani kívánja.

7. §

A módosítás egyes, a papír alapú anyakönyvben szereplő anyakönyvi bejegyzések elektronikus anyakönyvbe történő rögzítésére vonatkozó esetek felülvizsgálatára terjed ki.

8. §

A magyar állampolgár a születésének hazai anyakönyvezése során kérheti utónevének a külföldi anyakönyvi okiratban szereplő utónévnek megfelelő magyar utónévre történő átírását. Ezen kívül a hazai anyakönyvezés során a magyar állampolgár utónév-módosítást is kérelmezhet. Amennyiben a születés anyakönyvezése az érintett személy életében nem történt meg, a névviselést érintő személyes nyilatkozat hiányában már nem rendezhető a helyzet. A módosítás erre az esetre nézve kiegészítő rendelkezéseket állapít meg. Eszerint, amennyiben az érintett személy külföldön történt születése, házassága nem szerepelt korábban a magyar állami anyakönyvben és az érintett személy elhunyt, akkor a leszármazó által benyújtott kérelem esetén a hazai anyakönyvezés során a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásba bejegyzett névadatot kell figyelembe venni. A szabályozandó esetben az anyakönyv és a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás viszonya „megfordul”.

A módosítás az e törvénnyel megállapított 68. § (3) bekezdés alkalmazását méltányosságból lehetővé kívánja tenni az elhunyt személy házastársa vagy leszármazója kezdeményezésére is.

9. §

A születési anyakönyvi bejegyzésben az anyja neve adat származékos adat, az anya születési családi és utónevét elsősorban a saját születési anyakönyvi bejegyzése igazolja. Az anya családi nevét érintő adateltérés az érintett személy természetes személyazonosító adatai közül az anyja neve adatra is hatással van. Az anya elhalálása esetén az érintett személynek nem áll rendelkezésre jogi megoldás, amely elkerülhetővé tenné, hogy az okmányainak a teljes cseréjét kelljen kezdeményeznie. A módosítás lehetőséget nyújt arra, hogy az anyja neve adatot az érintett személy személyiadat- és lakcímnnyilvántartás által vagy a személyazonosság igazolására alkalmas hatósági igazolványa által igazolt adattal jegyezzék be.

10. §

A házastársak névviselését érintően a házasság megszűnését követően is számos adatváltozás történhet, amelynek tételes felsorolása helyett indokolt általános jelleggel kimondani, hogy a házassági név minden anyakönyvi eljárásban történt változását (ideértve a születési név változásából fakadó eseteket is) nyilván kell tartani. Az At. kimondja, hogy a házassági név az a név, amely az érintettet az anyakönyvi bejegyzés alapján megilleti. Erre hivatkozással a házasság megszűnését követően is biztosítani kell, hogy az elektronikus anyakönyv a házassági nevet érintő adatváltozást tartalmazza. Mindez a személyiadat- és lakcímnnyilvántartással való adatkapcsolat szempontjából is fontos elvárás.

11. §

Az anyakönyvi kivonat adattartalmát – tekintve, hogy azt a volt házastárs is kérelmezheti – az At. 69/D. § (1) bekezdés i) pontjának módosítására figyelemmel adatvédelmi szempontból indokolt felülvizsgálni. A házassági nevet érintő adatváltozás esetén a házassági név igazolása az anyakönyvi kivonat helyett a névváltozási hatósági bizonyítvánnyal történhet.

12. §

A levéltárban őrzött anyakönyvi másodpéldányok hitelessége a családfakutatásban betöltött jelentős szerepük mellett az anyakönyvezési feladatok ellátásának részletes szabályairól szóló 429/2017. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. melléklet 15. pontja alapján adatbiztonsági szempontból is alapvető követelmény. Emellett az elektronikusan kezelt adatok védelme érdekében is indokolt, hogy az anyakönyvvezetőnél található anyakönyvek adattartalma, így a lezárás ténye a levéltár számára is ismert legyen, így a naprakész információk a levéltári iratanyag részeként elérhetőek és visszakövethetőek maradnak.

13. §

A hazai közlevéltárakban őrzött állami anyakönyvi másodpéldányok kutatására vonatkozó rendelkezéseket az At. 93/A. §-93/B. § tartalmazza, amelyek szerint az anyakönyvbe bejegyzett adatok az érintett halálozási évét követő harminc év, ha a halálozás éve nem ismert, az érintett születésétől számított száz év, vagy – ha az későbbi – a bejegyzés keletkezésétől számított hetvenöt év, ha pedig sem a születés, sem a halálozás időpontja nem ismert, a bejegyzés keletkezésétől számított hetvenöt év után válnak bárki számára kutathatóvá. A jelenlegi levéltári gyakorlat alapján a születési anyakönyvek kutatása 130 év, a házassági anyakönyvek kutatása 86 év után lehetséges, míg a halotti anyakönyvek esetében az At. szerinti védelmi időt követi, amelynek okai elsősorban az utólagos bejegyzések, valamint az, hogy az At. adatok kutatásáról rendelkezik, így az anyakönyv kutatásakor figyelemmel kell lenni valamennyi anyakönyvben szereplő személy adatainak védelmére.

A hazai közlevéltáraknak nincs lehetősége arra, hogy az utólagos bejegyzéseket, az anyakönyvbe bejegyzett személyek halálozását minden anyakönyv esetében bejegyzésenként külön vizsgálják, így indokolt a jogszabályhely módosítása úgy, hogy a személyes adatok védelme a tudományos kutatáshoz fűződő jogok érvényesülése mellett valósuljon meg. Ennek érdekében a módosítás olyan szabályozás megállapítására tesz javaslatot, amely nem az érintett halálozásától, születésétől vagy az anyakönyvi bejegyzés keletkezésétől számítja a védelmi időket, hanem szigorú védelmi idők mellett kizárja, hogy élő ember személyes adatai az érintett vagy halála esetén hozzátartozói beleegyezése nélkül nyilvánosságra kerüljenek. A módosítás eredményeként teljes anyakönyvek kutatása történhet meg adatvédelmi aggály nélkül. A javaslat rögzíti, hogy az anyakönyv keletkezési évének a lezárás évét kell tekinteni.

A védelmi idők lejárata előtt történő kutatás szabályainak módosításának oka, hogy egy anyakönyvi bejegyzés megismerése valójában nem levéltári kutatás, hanem egyedi adatról történő tájékoztatás, amelyre a közokiratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény alapján lehetősége van valamennyi állampolgárnak. Emellett a kizárólag személyes adatot tartalmazó anyakönyvek esetében nem értelmezhető az anonimizálás gyakorlata.

Az At. 93/A. § (4) pontja szerint különleges adatok az anyakönyv kutatása során személyazonosításra alkalmas módon nem rögzíthetők és nem használhatók fel, kivéve, ha az érintett vagy az érintett halálát követően leszármazója ahhoz hozzájárult, vagy a kutatást ő végzi. Ez azonban a levéltári kutatásokat tudományos kutatóként végzők számára azt jelenti, hogy egy anyakönyvben szereplő különleges adatot (pl. vallási hovatartozást, halál okát) bár megismerheti, de fel nem használhatja akár további – 1895 előtti egyházi anyakönyvekben történő – kutatások végzésére. A javaslat a személyes adatok védelmével összhangban, a halálozást követő 60 év elteltével engedélyezné ezen adatok felhasználását.

14. §

Az elektronikus anyakönyv fejlesztésére tekintettel a módosítással érintett rendelkezések későbbi hatályba léptetése indokolt.

15. §

A szövegcsérés rendelkezések szövegpontosítást és jogtechnikai korrekciót tartalmaznak.

16. §

Az egyes törvényeknek a közigazgatás fejlesztésével összefüggő módosításáról szóló 2023. évi XXI. törvény (a továbbiakban: 2023. évi XXI. törvény) 21. §-a és 33. §-a nem lép hatályba, tekintettel arra, hogy az At. módosítása ezen rendelkezéseket más szöveggel állapítja meg.

Az elektronikus anyakönyv fejlesztésére tekintettel a 2023. évi XXI. törvény 25. §-át, 29. § (2) bekezdését, valamint 30. §-át későbbi időpontban szükséges hatályba léptetni. A törvénymódosítás az érintett rendelkezések hatályba nem lépéséről rendelkezik és az At.-t módosító rendelkezések között változatlan tartalommal ismételten megállapítja az érintett rendelkezéseket.

17. §

Hatályba léptető rendelkezés.